

નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ અમદાવાદ

પરિપત્ર નં. ૧૧૫ તા. ૧૦-૧૨-૨૦૨૧

ફક્ત મ્યુનિ. શાળાઓ માટે જ :-

વિષય :- રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૧૦૦ દિવસના એક્શન પ્લાન અંતર્ગત અનુસુચિત જાતિ વિકાસ વિભાગની પ્રિ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિના લાભ આપવા બાબત.

સંદર્ભ :- નં.ના.નિ/અજક/શિક્ષણ/૨૦૨૧-૨૨/૧૦૩૭૮ થી ૭૯ ના.શિ.નિયામકશ્રી, અનુ. જાતિ કલ્યાણનો તા.૦૩-૧૨-૨૦૨૧નો પત્ર

આથી તમામ મ્યુનિ. શાળાના મુખ્ય શિક્ષકશ્રીઓને ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે, વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માં ધો. ૧ થી ૮ માં અભ્યાસ કરતા અનુ. જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રિ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ સહાયનું આગામી ૧૦૦ દિવસ દરમિયાન તમામ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ સહાયનો લાભ આપવા માટેનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે. સદર યોજનાનો અમલ ડિજિટલ ગુજરાત પોર્ટલ પર ઓનલાઈન દરખાસ્તો મેળવી શિષ્યવૃત્તિનો લાભ મંજૂર કરવામાં આવે છે. આ સાથે સામેલ યાદી મુજબની શાળાઓ દ્વારા અનુ. જાતિના વિદ્યાર્થીઓની દરખાસ્ત તૈયાર કરવાની અને ચકાસણી કરી મંજૂરી અર્થે રજૂ કરવાની બાકી હોવાથી બાકી રહેતી શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓની દરખાસ્ત મંજૂરી અર્થે રજૂ કરવાની રહેશે.

હાલ સુધીમાં શાળા દ્વારા શિષ્યવૃત્તિ સહાયની દરખાસ્ત મોકલી આપેલ હોય તો તે શાળાએ કોઈ વિદ્યાર્થી બાકી રહેતા નથી. તેની ખાતરી કરી કોઈ વિદ્યાર્થી લાભથી વંચીત રહેતા નથી. તેવું પ્રમાણપત્ર તથા જો કોઈ શાળામાં અનુ. જાતિના વિદ્યાર્થી અભ્યાસ કરતા ન હોય તો શૂન્ય રિપોર્ટ નાયબ નિયામક અનુ. જાતિ કલ્યાણની કચેરી, અમદાવાદની કચેરી તરફથી નિયુક્ત કરવામાં આવેલ નોડલ ઓફિસરશ્રી ડી.બી.કરિયા(ઓ.નં.૦૭૯-૨૫૫૦૧૧૨૩) સંપર્ક કરવાનો રહેશે.

ઉક્ત વિગતે રાજ્ય સરકારશ્રી દ્વારા નિયત કરેલ ૧૦૦ દિવસના એક્શન પ્લાન મુજબ તમામ અનુ. જાતિના વિદ્યાર્થીઓને મળવાપાત્ર લાભ મળી રહે તે માટે સદર કામગીરી સમય મર્યાદામાં પૂર્ણ કરવાની રહેશે. નિયત કરેલ ૧૦૦ દિવસના એક્શન પ્લાન બાદ જો કોઈ શાળામાં અનુ. જાતિના વિદ્યાર્થીઓ શિષ્યવૃત્તિના લાભથી વંચીત રહેશે. તો જે - તે મુખ્ય શિક્ષકશ્રીની નિષ્કાળજી સમજી તેમના વિરૂદ્ધ શિક્ષાત્મક કાર્યવાહી કરવામાં આવશે. સદર કામગીરી માટે જો કોઈ શાળાએ માર્ગદર્શનની જરૂરિયાત રહેતી હોય તો નોડલ ઓફિસરશ્રી ડી.બી.કરિયા(ઓ.નં.૦૭૯-૨૫૫૦૧૧૨૩)નો સંપર્ક કરી કામગીરી પૂર્ણ કરવાની રહેશે. જેની નોંધ લેશો.

બિડાણ :- સંદર્ભિત પત્ર

તા. ૧૦-૧૨-૨૦૨૧

ડૉ. એલ. ડી. દેસાઈ
શાસનાધિકારી

નાયબ નિયામક અનુ. જાતિ કલ્યાણ ની કચેરી અમદાવાદ
એ બ્લોક , ૧૦મો માળ, બહુમાળી ભવન, લાલ દરવાજા
અમદાવાદ ફોન-ફેક્સ- (૦૭૯) ૨૫૫૦૧૧૨૩

Email : dbcwo-ahd@gujarat.gov.in

નં.ના.નિ/અજાક/શિક્ષણ/૨૦૨૧-૨૨/૧૦૩૭૧૫૭૮

તા. ૦૩/૧૨/૨૦૨૧

પ્રતિ,

૧. જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીની કચેરી (શહેર) : બહુમાળી મકાન, ગુડકુલ રોડ, મેમનગર, અમદાવાદ - ૩૮૦૦૫૨.
૨. જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રીની કચેરી : જિલ્લા પંચાયત, ત્રીજો માળ, અમદાવાદ.
૩. નગર પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રીની કચેરી : ૧૦, નવરંગપુરા કોસ રોડ, સ્વસ્તિક સોસાયટી, નવરંગપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦૦૦૬.

વિષય:- રાજ્ય સરકારશ્રી દ્વારા ૧૦૦ દિવસના એક્શન પ્લાન અંતર્ગત અનુસૂચિત જાતિ વિકાસ વિભાગની પ્રિ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિના લાભ આપવા બાબત.

સવિનય ઉક્ત વિષય અન્વયે ગુજરાત સરકારશ્રીના આગામી ૧૦૦ દિવસમાં લાભાર્થીઓને આપવાના થતા લાભો અંગેના એક્શન પ્લાન અંતર્ગત અનુસૂચિત જાતિ વિકાસ વિભાગ દ્વારા વિવિધ યોજનાઓ અંતર્ગત આપવાના થતા લાભો અંગેની કામગીરી નિયત કરેલ છે.

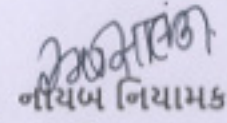
અનુસૂચિત જાતિ વિકાસ વિભાગની પ્રિ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિની યોજનાઓ પૈકી (૧) BCK 2/71 Prematric Scholarship For SC (Std: 1 to 8) & (Std: 9 to 10) (૨) BCK 17 Scholarship For Most Backward Class Among SC Students (Std: 1 to 8) & BCK-17A : (Std: 9 to 10) (૩) BCK-16 Uniform Assistance (૪) BCK-6 Free Cycle Scheme for SC Caste Girls Students studying in Std: 9 (Saraswati Sadhana Yojana) (૫) BCK-4 Scholarship for Those Engaged in Cleaning and Prone to Health Hazards Occupation (Std: 1 to 8) & (Std: 9 to 10) (૬) BCK-35(239) PreMatric Scholarship for SC Students (GOI) (Std: 9-10) અંતર્ગત આગામી ૧૦૦ દિવસ દરમિયાન અનુ. જાતિના તમામ વિદ્યાર્થીઓને પ્રિ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિની તમામ યોજનાઓનો લાભ આપવા માટેનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે. સદર યોજનાનો અમલ ડિજિટલ ગુજરાત પોર્ટલ પર સંબંધિત શૈક્ષણિક સંસ્થા પાસેથી પાત્રતા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની ઓનલાઈન દરખાસ્તો મેળવી અત્રેની કચેરી દ્વારા શિષ્યવૃત્તિનો લાભ મંજૂર કરવામાં આવે છે. શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માં આ યોજનાઓ હેઠળ દરખાસ્તો મેળવી શિષ્યવૃત્તિનો લાભ આપવાની કાર્યવાહી શરૂ છે પરંતુ હજુ ઘણી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ દ્વારા અનુ. જાતિના વિદ્યાર્થીઓની દરખાસ્ત તૈયાર કરવાની અને ચકાસણી કરી મંજૂરી અર્થે રજુ કરવાની બાકી રહે છે. (શાળાઓની યાદી વાળું પત્રક ઈ-મેઈલ કરેલ છે.) જેથી બાકી રહેતી આપના તાબા હેઠળની તમામ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને આપની કક્ષાએથી રાજ્ય સરકારશ્રી દ્વારા નિયત કરેલ ૧૦૦ દિવસના એક્શન પ્લાન ધ્યાને રાખીને સત્વરે શૈક્ષણિક સંસ્થા કક્ષાએથી બાકી રહેતી દરખાસ્તો અત્રેની કચેરીને મંજૂરી અર્થે રજુ કરવાની સૂચના થઈ આવવા વિનંતી.

હાલ સુધીમાં શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ દ્વારા પ્રિ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિની દરખાસ્ત મોકલી આવેલ હોય તો તે સંસ્થાએ કોઈ વિદ્યાર્થી બાકી રહેતા નથી, તેની ખાતરી કરી કોઈ વિદ્યાર્થી લાભથી વંચીત રહેતા નથી તેવું પ્રમાણપત્ર તથા જો કોઈ શૈક્ષણિક સંસ્થામાં અનુ. જાતિના વિદ્યાર્થી અભ્યાસ કરતા ન હોય તો શૂન્ય રીપોર્ટ પણ નીચે દર્શાવેલ નોડલ ઓફિસરના મોબાઈલ નંબર પર વોટ્સએપ કરવાની અધિકૃત સૂચના થઈ આવવા વિનંતી.

ઉક્ત વિગતે રાજ્ય સરકારશ્રી દ્વારા નિયત કરેલ ૧૦૦ દિવસના એક્શન પ્લાન બાદ જો કોઈ શૈક્ષણિક સંસ્થામાં અનુ. જાતિના વિદ્યાર્થીઓ શિષ્યવૃત્તિના લાભથી વંચીત રહેશે તો સંબંધિત શૈક્ષણિક સંસ્થાનાં આચાર્યશ્રીની નિષ્કાળજી સમજી તેમના વિરૂધ્ધ શિક્ષાત્મક

ઝાર્ચવાહી કરવામાં આવશે. જેથી તમામ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને સદર કામગીરી સમય મર્યાદામાં પૂર્ણ કરવાની હોય અને અનુ.જાતિના તમામ બાળકોને એક્સન પ્લાન મુજબ મળવા પાત્ર લાભ મળી રહે તે માટે આપની તાબાના તમામ આચાર્યશ્રીઓને આપની કક્ષાએથી સૂચના પરીપત્રીત થઈ આવવા વિનંતી.

ઉપરોક્ત કામગીરી માટે જો કોઈ શૈક્ષણિક સંસ્થાને માર્ગદર્શનની જરૂરિયાત રહેતી હોય તો અત્રેની કચેરી તરફથી શ્રી ડી. બી. કડિયા (ઓ :- ૦૭૯-૨૫૫૦૧૧૨૩) ને આ યોજનાના નોડલ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવેલ છે તેઓનો સંપર્ક કરી કામગીરી પૂર્ણ કરવાની રહેશે.

નિયંત્રક નિયામક
અનુસુચિત જાતિ કલ્યાણ અમદાવાદ

નોંધ :- ઈ-મેઈલ માં પત્રક સેન્ડ કર્યા મુજબ અમદાવાદ તાલુકાની પ્રબુધ્ય આશ્રમ શાળામાં કુલ ૩૦ અનુ.જાતિના વિદ્યાર્થીઓની દરખાસ્ત છે, તેમાંથી ૨૧ વિદ્યાર્થીઓની દરખાસ્ત કરેલ છે, પણ બાકી રહેલ ૦૯ વિદ્યાર્થીઓની દરખાસ્ત કરેલ નથી.

સવિનય નકલ રવાના :

માન.નિયામકશ્રી,
અનુસુચિત જાતિ કલ્યાણ,
૪/૨, ડો. જીવરાજ મહેતા ભવન,
ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.

નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ અમદાવાદ

પરિપત્ર નં.૧૧૫-A તા.૧૦-૧૨-૨૦૨૧

ફક્ત મ્યુનિ. શાળાઓ માટે જ :-

વિષય :- 'જેન્ડર ઓડિટ' ચેકલીસ્ટને આધારે શાળાઓમાં જેન્ડર બાયસ મુક્ત વાતાવરણ બાબત.

સંદર્ભ :- નં.એસએસએ / ગ.એ. / ઈનોવેશન / જે.ટુ.-(૪) / ૨૦૨૧ / ૩૯૯૭૬-૪૦૦૪૬ તા.૦૯-૧૨-૨૦૨૧

આથી તમામ મ્યુનિ. શાળાના મુખ્ય શિક્ષકશ્રીઓને ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે, તમામ પ્રાથમિક શાળાઓમાં ભૌતિક વાતાવરણ, વર્ગ વ્યવહાર અને અન્ય વાતાવરણમાં જેન્ડર બાયસ મુક્ત વાતાવરણ થાય તે હેતુસર શિક્ષકો આ સાથેના પત્રમાં દર્શાવેલ એનેક્ષર-૧ની માર્ગદર્શક સૂચનાઓ અનુસરે તે સુનિશ્ચિત કરવા જણાવવામાં આવે છે.

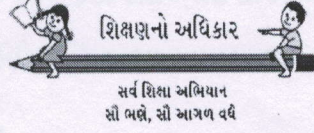
બિડાણ :- સંદર્ભિત પત્ર

તા.૧૦-૧૨-૨૦૨૧

ડૉ. એલ.ડી.દેસાઈ
શાસનાધિકારી

જયશ્રી દેવાંગન, GAS
એડીશનલ સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર
સમગ્ર શિક્ષા

ગુજરાત શાળા શિક્ષણ પરિષદ
સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટરની કચેરી,
સમગ્ર શિક્ષા, સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.-૩૮૨૦૧૭
ફોન.૦૭૯-૨૩૨ ૩૨૪૧૩, ફેક્સ: ૦૭૯-૨૩૨ ૩૮૪૦૪
Email : - aspdssaquji@gmail.com
Toll Free No.1800-233-7965

નં. એસએસએ/ગ.એ./ઈનોવેશન/જે.ટુ.- (૪)/૨૦૨૧/ ૩૯૯૨૬-૪૦૦૪૬

તા. ૯/૧૨/૨૦૨૧

પ્રતિ,

- જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી, જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીની કચેરી, જિલ્લા : તમામ
- જિલ્લા પ્રોજેક્ટ કો. ઓર્ડિનેટર અને જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી, જિલ્લા પ્રોજેક્ટ કચેરી, સમગ્ર શિક્ષા, જિલ્લા : તમામ
- એડી. જિલ્લા પ્રોજેક્ટ કો. ઓર્ડિનેટર અને શાસનાધિકારીશ્રી, નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ, મહાનગરપાલિકા : અમદાવાદ, રાજકોટ, સુરત, વડોદરા

વિષય : "જેન્ડર ઓડિટ" ચેકલીસ્ટને આધારે શાળાઓમાં જેન્ડર બાયસ મુક્ત વાતાવરણ બાબત

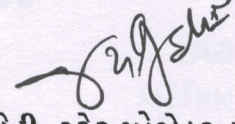
સંદર્ભ : અત્રેની કચેરીના પત્રકમાંક : નં. એસએસએ/ગ.એ./ઈનોવેશન/જે.ટુ.- (૪)/ ૨૦૧૯/૩૦૩૩૩-૪૦૩, તા.૩૧.૦૮.૨૦૧૯

ઉપરોક્ત વિષય અન્વયે જણાવવાનું કે, સંદર્ભદર્શિત પત્ર અનુસાર આપના જિલ્લાની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓ, માધ્યમિક શાળાઓ અને ઉચ્ચત્તર માધ્યમિક શાળાઓમાં જેન્ડર બાયસ મુક્ત વાતાવરણ માટેની માર્ગદર્શક સૂચનાઓ મુજબ કામગીરી થતી હશેજ. પરંતુ ચાલુ વર્ષે અગાઉના વર્ષની માફક કામગીરી કરવાની કાયમી સૂચનાઓ અમલ કરાવવા સંબંધિતોને સૂના આપશો.

ચાલુ શૈક્ષણિક વર્ષે પણ આપના હસ્તકની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓ, માધ્યમિક શાળાઓ અને ઉચ્ચત્તર માધ્યમિક શાળાઓના ભૌતિક વાતાવરણ, વર્ગ વ્યવહાર અને અન્ય વાતાવરણમાં જેન્ડર બાયસ મુક્ત વાતાવરણ થાય તે હેતુસર શાળાના શિક્ષકો એનેક્ષર-(૧) મુજબની માર્ગદર્શક સૂચનાઓ અનુસરે તે માટે આપની કક્ષાએથી તમામ શાળાઓને આ સાથે સામેલ માર્ગદર્શિકા અને ૨૮ મુદ્દાનું "જેન્ડર ઓડિટ" ચેકલીસ્ટ મોકલી આપવું. ઉપરાંત તમામ શાળાઓમાં "જેન્ડર ઓડિટ" ચેકલીસ્ટની નકલ શાળાના નોટિસ બોર્ડ પર લગાવવા અને "જેન્ડર ઓડિટ" ચેકલીસ્ટને આધારે દરેક શાળાઓને પોતાનું સેલ્ફ એસેસમેન્ટ કરવા માટે આપની કક્ષાએથી સંબંધિતોને સૂચના થવા જણાવવામાં આવે છે.

સદર પ્રક્રિયા દર વર્ષે ચાલુ રાખવાની હોવા છતાં ઘણી શાળાઓમાં ચેકલીસ્ટ ડિસપ્લે કરવામાં આવતું નથી. તેમજ માર્ગદર્શક સૂચનાઓ મુજબ કામગીરી પણ થતી નથી. તો સદર બાબતે આપના જિલ્લાના

મદદનીશ જિલ્લા કો. ઓ. - ગર્લ્સ એજ્યુકેશન, બીઆરસી કો. ઓર્ડિનેટર અને સીઆરસી કો. ઓર્ડિનેટર
ધ્વારા સઘન મોનિટરીંગ થાય તે મુજબનું આયોજન કરવા આપના ધ્વારા સંબંધિતોને સૂચના થવા વિનંતી છે.

એ.ડી. સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર
સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ કચેરી, ગાંધીનગર

બિડાણ : ઉપર મુજબ (ઈ-મેઈલ ધ્વારા)

સવિનય નકલ રવાના :

- પી. એ. ટુ. માન.એસપીડીશ્રી, સદર કચેરી

નકલ રવાના જાણ તથા કાર્યવાહી અર્થે :

- મદદનીશ જિલ્લા કો. ઓ. - ગર્લ્સ એજ્યુકેશન, જિલ્લા અને કોર્પોરેશન તમામ

એનેક્ષર-(૧)

જેન્ડર બાયસ મુક્ત વાતાવરણ માટે આટલું કરીએ....

શાળામાં વર્ગખંડ, વર્ગવ્યવહાર, શિક્ષક-વિદ્યાર્થી, વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થી બેઠક વ્યવસ્થા, ભૌતિક સુવિધા, પ્રાયોગિક કાર્ય, રમત-ગમત, કમ્પ્યુટર, શૌચાલય, મધ્યાહન ભોજન, શાળાકિય પ્રવૃત્તિઓ દરમ્યાન કુમાર અને કન્યાઓ માટે જેન્ડર બાયસ મુક્ત વાતાવરણ છે કે કેમ ? તે તપાસવા અંગેની તપાસ યાદી (ચેકલીસ્ટ) - માર્ગદર્શક સૂચનાઓ.

- ◆ અમારો સંકલ્પ- શાળા પરિવાર : "મારી શાળામાં નીચેની બાબતો છે કે કેમ ? તે ચકાસણી કરી ખૂટતી બાબતની પૂર્તતા કરવા પ્રયાસ કરીશ"
- ◆ સફાઈ- મધ્યાહન ભોજન કામગીરી વહેંચણીના કુમાર અને કન્યાઓ વચ્ચે સમાનતા - જેવી કે, વર્ગખંડ, મેદાન, બારી-બારણા, માટલા સફાઈ, પીરસવા માટે રોટેશન, જૂથ, મિશ્રજૂથ, સમિતિની રચના કરી બંનેને સમાન તક અને કાર્યભાર વહેંચણી કરવી.
- ◆ પ્રાર્થના સભા : પ્રાર્થના સભામાં કન્યાઓ અને કુમારોની બેઠક વ્યવસ્થા ધોરણ/વર્ગ/રોલ નંબર રોટેશન મુજબ લૈંગિક પૂર્વગ્રહ મુક્ત ગોઠવવી.
- ◆ સાધનો- વાજિંત્રો વગાડવા અને ગાયકીમાં કુમાર અને કન્યાને સમાન તક આપવી. ઉ.દા. ધો.-૫ ના ૧ થી ૬ રોલનંબર મુજબ લેવા. તમામ કુમાર અને કન્યાને સમાન તક મળે તેવા આયોજન ગોઠવવા સાધન-વાજિંત્રો વગાડવામાં વારાફરતી કુમાર - કન્યાને બંનેને સમાન તક મળે તેવું આયોજન કરવું.
- ◆ ભૌતિક સુવિધાના ઉપયોગ :
 ૧. કમ્પ્યુટર લેબ સુવિધા, અંતર્ગત કુમાર-કન્યા, તાસવાર, ધોરણવાર તમામને સમાન તક મળે તેવા આયોજન કરવા. ઉ.દા. લેબમાં ૧૦ બેઠક હોય તો ૫ કન્યા અને ૫ કુમાર ને લઈ જઈ શકાય.
 ૨. વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળા ઉપયોગ દરમ્યાન વિજ્ઞાનના પ્રયોગ કરાવતી વખતે શિક્ષક ધ્વારા કુમાર અને કન્યાઓને સમાન તક પુરી પાડવી સમાન તક આપવી.
 ૩. રમત-ગમતના સાધનો અને ઉપયોગ :
 - રમત-ગમતના સાધનો વહેંચણી સમાનતા
 - કન્યા અને કુમારની સાથે સંયુક્ત રમતો રમાડવી
 - મેદાનના ઉપયોગમાં કુમાર-કન્યાને સમાન તક મળે
 ૪. પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ :
 - બાયસ મુક્ત પુસ્તકો વસાવવા.
 - પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ કરવો અને રજિસ્ટર નિભાવવું અપડેટ કરવું
 - કુમાર, કન્યા બંને ઉપયોગ કરે તે માટે ઉત્તમ પ્રેરણા પુરી પાડવી
 - કન્યા શિક્ષણને પ્રોત્સાહન મળે તેવા પ્રેરણાદાયી પુસ્તકો વસાવવા
 ૫. મહાન વ્યક્તિઓના ફોટા :
 - ટી.એલ.એમ. અને મહાન વ્યક્તિના ચિત્રોમાં સમાનતા જાળવવી
 - શાળા પરિસરમાં મહાન પુરુષના ચિત્રોની તુલનામાં સમાનતા જળવાઈ તેવા મહાન સ્ત્રીઓના ચિત્ર મૂકવા

૬. શૌચાલય :

- શાળામાં શૌચાલય સુવિધા કુમાર અને કન્યાઓનું અલગ અલગ હોય તે અનિવાર્ય છે
 - કન્યાઓ માટેનું શૌચાલય ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવું અને પાણીની સુવિધાયુક્ત હોય તે જરૂરી છે
 - શૌચાલયના દરવાજા તૂટેલા-કાણાવાળા ન હોવા જોઈએ
 - પાણીના નળ કાર્યરત હોય તે જરૂરી છે, ટપકતા નળ તરત જ બદલી નાંખવા
 - શૌચાલયની જરૂરી સફાઈના સાધનો શાળા કક્ષાએ વસાવવા અને સમયસર સફાઈ થવી ફરજીયાત છે
 - કન્યાના ઉપયોગ માટેના શૌચાલયમાં પાણી સુવિધા અનિવાર્ય છે. કચરાપેટી પણ એટલી જ અનિવાર્ય છે. સાબુ અને નેપકીન શૌચાલયની બહાર રાખવા જોઈએ
 - દરવાજા બંધ કરવા માટેની કડી કે સ્ટોપર ઉપયોગ કરી શકાય તેવી હોય તે આવશ્યક છે
 - કન્યાઓને શાળામાં કન્યા સેનીટેશન વિભાગમાં સેનેટરી નેપકીન ઉપલબ્ધ કરાવાય તેવી વ્યવસ્થા એસ.એમ.સી. કક્ષાએથી ગોઠવવી. જેમાં શાળાને મળતી સ્વચ્છતાને લગતી ગ્રાન્ટમાંથી અથવા તો CHC/PHC માંથી સહયોગ મેળવી સદર સુવિધા પુરી પાડવામાં આવે તેનું અચૂક ધ્યાન રાખવું.
 - કોઈ શાળામાં સદર સુવિધા ઉપલબ્ધ હોય તો તેના યોગ્ય નિકાલ માટે પણ વ્યવસ્થા કરવી.
 - મહિલા શિક્ષકો ધ્વારા કન્યાઓ સાથે માસિક સંબંધિ આરોગ્ય અને સ્વચ્છતા વ્યવસ્થાપન માટેની ચર્ચા થવી જોઈએ.
 - શાળાના બુલેટીન બોર્ડ પર કન્યા/મહિલા સુરક્ષા માટેનો હેલ્પલાઈન નંબર ડિસ્પ્લે કરવા જોઈએ.
 - કન્યાઓને સ્વ-રક્ષણ તાલીમ આપવાનું આયોજન કરવું.
૭. દરેક શાળાઓમાં જ્યાંથી દરેક કન્યા/કુમાર પસાર થતા હોય તે લાબીમાં ૩ થી ૩.૫ ફૂટનું દર્પણ લગાડવામાં આવે. આ દર્પણ વોશ એરિયામાં પણ લગાવી શકાય.

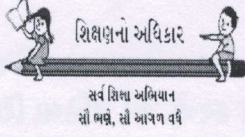
◆ વર્ગ વ્યવહાર અને શિક્ષક વિદ્યાર્થી :

- (૧) વર્ગ વ્યવહારમાં કુમાર અને કન્યાને અપાતી સૂચનામાં લૈંગિક પૂર્વગ્રહ મુક્ત વાક્ય પ્રયોગ કરવો.
- (૨) પ્રશ્ન પૂછવામાં સમાન તક પુરી પાડવી
- (૩) વિષયવસ્તુની સમજૂતી કે ઉદાહરણ આપવામાં કન્યા-કુમાર બંનેના લૈંગિક પૂર્વગ્રહ મુક્ત ઉદાહરણ પુરા પાડવા
- (૪) કન્યા-કુમારને કરવામાં આવતા સંબોધન કરવામાં સન્માનપૂર્ણ ભાષા પ્રયોગ કરવો જોઈએ, જેથી બાળકોમાં તેવી જ સમજ કેળવાય
- (૫) વિષયવસ્તુ ભણાવતી વખતે મહાન ચરિત્રો, રોલ મોડેલ, પ્રતિભાશાળી વ્યક્તિના ઉદાહરણમાં સ્ત્રી-પુરૂષ બંનેના ઉદાહરણમાં પુરા પાડવા
- (૬) પ્રશ્ન પૂછવાની શૈલીમાં હાવભાવ, અવાજના વર્તન, કન્યા-કુમાર માટે સમાન હોવું જોઈએ. જેથી આત્મવિશ્વાસ જળવાઈ રહે
- (૭) વર્ગખંડ અંદર થતી તમામ પ્રવૃત્તિ જૂથ પ્રવૃત્તિ, ગીત, પઠન, લેખન, કવીઝ, નૃત્ય, ચર્ચા, સભા તમામમાં કન્યા-કુમારને સમાન તક પુરી પાડવી

- (૮) વર્ગમાં કે શાળામાં થતી પ્રવૃત્તિ કન્યા-કુમારના મિશ્ર જૂથમાં કરાવવી
- (૯) શાળાઓમાં કન્યાઓ માટે મહિલા શિક્ષક હોય તો તેઓ ધ્વારા અઠવાડિયા/પખવાડિયામાં એકવાર કન્યાઓ અને કુમારો સાથે તેમની મૂંઝવણ બાબતે વાર્તાલાપ કરવો. જો મહિલા શિક્ષક ન હોય તો શાળામાં કન્યાઓને પુરૂષ શિક્ષક ધ્વારા સૂચના આપવામાં આવે કે કન્યાઓના કોઈ પ્રશ્નો/મૂંઝવણો (શારીરિક, માનસિક) હોય તો પ્રશ્નપેટીમાં નાખે અને આ પ્રશ્નપેટીમાં આવતા પ્રશ્નોની અઠવાડિયા/પખવાડિયાના અંતે કન્યાઓ સાથે નજીકની શાળાના મહિલા શિક્ષક/આશા વર્કર/ગામની શિક્ષિત મહિલા/એસ.એમ.સી. ના મહિલા સભ્ય બેઠક કરી આ સમસ્યાની ચર્ચા કરે.
- (૧૦) આ પ્રશ્નપેટીમાં કુમારોના પ્રશ્નો/મૂંઝવણો હોય તો પણ નાખી શકે.
- (૧૧) માસિક ધર્મ બાબતે કન્યા અને કુમાર સાથે વાર્તાલાપ કરવામાં આવે. જેથી કુમારો ધ્વારા પણ સદર બાબતની જિજ્ઞાસા સંતોષાય
- (૧૨) જે તે શાળામાં કન્યાઓનું સફળતાપૂર્વક શિક્ષણ પૂર્ણ થાય ત્યારબાદ અન્ય શાળામાં/કોલેજમાં આગળના અભ્યાસ માટે પ્રયત્ન કરવા.

◆ "ફરિયાદ નિવારણ પદ્ધતિ" :

૧. શાળા કક્ષાએ ફરિયાદ પેટી રાખવી
૨. દર અઠવાડિયે તેમાં આવેલી ફરિયાદોનો નિકાલ મહિલા શિક્ષિકા ધ્વારા કરવામાં આવે અને તેની સમજ વિકસાવવામાં આવે. જો શાળામાં મહિલા શિક્ષક ન હોય તો એસ.એમ.સી. ના મહિલા સભ્ય/કલસ્ટરની અન્ય શાળાના મહિલા શિક્ષિકા ધ્વારા અઠવાડિયામાં એકવાર આ પ્રક્રિયા કરવામાં આવે.
૩. કન્યાઓના અંગત પ્રશ્નોનો ઉકેલ લાવવામાં આવે
૪. શિક્ષકો ધ્વારા કુમારો સાથે અને કન્યાઓ સાથે તરૂણાવસ્થાના પ્રશ્નો/મૂંઝવણો બાબતો ચર્ચા થવી જોઈએ.

જેન્ડર ઓડિટ માટેની સૂચિત* યાદી

શાળા તાલુકો અને જિલ્લો	
વર્ગ (કેટલા ધોરણ છે)	
કુલ સંખ્યા	
તે પૈકી કન્યાઓની સંખ્યા	

ક્રમ	તપાસ યાદી	હા	ના	નોંધ
(અ) શાળાનુ ભૌતિક વાતાવરણ				
૧	શાળાની દિવાલો પર લગાવેલ મહાન ચરિત્રોના ફોટા અને સુવાક્યોમાં મહિલાઓનું સ્થાન છે ?			
૨	શાળામાં કન્યાઓને સેનેટરી નેપકીન મળી રહે તેવી વ્યવસ્થા છે ?			
૩	શાળામાં સેનેટરી નેપકીનના નિકાલની વ્યવસ્થા છે ?			
૪	મહિલા શિક્ષકો દ્વારા MHM (Menstrual Hygiene Management) - માસિક સંબંધિ આરોગ્ય અને સ્વચ્છતા વ્યવસ્થાપન માટે કન્યાઓ સાથે ચર્ચા કરવામાં આવે છે ?			
૫	શાળામાં કન્યા/મહિલા સુરક્ષા માટેના કોઇ પ્રકારના હેલ્પલાઇન નંબર ડિસપ્લે કરેલા છે ?			
૬	કન્યાઓ માટે અલગ પૂરતાં અને ઉપયોગમાં લેવાય તેવા ટોયલેટની વ્યવસ્થા ?			
૭	કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ બંને દ્વારા થાય છે ?			
૮	લાયબ્રેરીનો ઉપયોગ બંને દ્વારા થાય છે ?			
૯	બધા જ પ્રકારના સંગીત અને અન્ય સાધનો કન્યાઓ દ્વારા વાપરવામાં આવે છે કે કેમ ?			
૧૦	કન્યાઓને સ્વ-રક્ષણની તાલીમ આપવામાં આવે છે ?			
૧૧	બધા જ પ્રકારના રમત-ગમત અને વ્યાયામના સાધનો કન્યાઓ દ્વારા ઉપયોગમાં આવે છે કે કેમ ?			
(બ) શાળાનુ શૈક્ષણિક વાતાવરણ				
૧૨	વર્ગખંડમાં બેઠક વ્યવસ્થા વૈજિક પૂર્વગ્રહ વગરની છે ?			
૧૩	પ્રાર્થના સભામાં બેઠક વ્યવસ્થા વૈજિક પૂર્વગ્રહ વગરની છે ?			
૧૪	પ્રાર્થના સભામાં કન્યા અને કુમારની સામેલગીરી સમાન અને સક્રિય છે ?			
૧૫	કોઇપણ વિષયમાં વર્ગ વ્યવહાર દરમિયાન અપાતા ઉદાહરણો વૈજિક પૂર્વગ્રહ મુક્ત છે ?			
૧૬	શાળામાં બાળ સંસદ કાર્યરત છે ?			
૧૭	શાળામાં સફાઇ સંબંધિત કામગીરી વૈજિક પૂર્વગ્રહ મુક્ત છે ?			
૧૮	શાળામાં બાળકોને સોંપવામાં આવેલ કામગીરીની વહેંચણી/જવાબદારીમાં વૈજિક પૂર્વગ્રહ તો નથી ને ? દા.ત. અમુક કામ કન્યાઓ અને અમુક કુમારો જ કરે.			
૧૯	શાળામાં થતી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ/કાર્યક્રમોમાં બંનેની સામેલગીરી વૈજિક પૂર્વગ્રહ મુક્ત છે ?			
૨૦	કન્યાઓને વર્ગખંડમાં કે શાળાની અન્ય પ્રવૃત્તિઓમાં જૂથલીડર બનાવવામાં આવે છે ?			
૨૧	એસ.એમ.સી. વાલી સભ્યોમાં કન્યા-વિદ્યાર્થીના વાલી સભ્ય છે ?			
૨૨	મેદાનમાં કન્યા અને કુમારને સંયુક્ત રમતોનું આયોજન થાય છે ?			
(ક) શિક્ષક વિદ્યાર્થી આંતર વ્યવહાર				
૨૩	વર્ગ વ્યવહાર દરમિયાન કન્યા અને કુમાર પુરતા પ્રમાણમાં પ્રશ્નો પૂછે છે ?			
૨૪	શિક્ષક દ્વારા બંનેને પ્રશ્નો પૂછવાની અને સામેલગીરીની આવૃત્તિ એક સરખી છે ?			
૨૫	શિક્ષક અને સહપાઠીઓ દ્વારા કન્યાઓને કરાતા સંબોધનમાં માન જળવાય છે ?			
૨૬	શાળામાં અલગથી શિક્ષક દ્વારા કુમારો સાથે તરુણાવસ્થાના પ્રશ્નો/મુજવણો બાબતે ચર્ચા કરવામાં આવે છે ?			
૨૭	શાળામાં અલગથી શિક્ષક દ્વારા કન્યાઓ સાથે તરુણાવસ્થાના પ્રશ્નો/મુજવણો બાબતે ચર્ચા કરવામાં આવે છે ?			
૨૮	શાળામાં બાળકોના અંગત પ્રશ્નો/મુજવણો માટે ફરિયાદ નિવારણ માટેની વ્યવસ્થા છે ?			

* આ યાદીમાં કોઇ વિશેષ વાત ઉમેરવા ચારે તો તે આવકાર્ય છે.